

Coimisiún na Scrúduithe Stáit **State Examinations Commission**

Scéimeanna Marcála

Scrúduithe Ardteistiméireachta, 2003

Gaeilge

Ardleibhéal

Marking Scheme

Leaving Certificate Examination, 2003

Irish

Higher Level

SCRÚDUITHE TEISTIMÉIREACHTA, 2003**GAEILGE****ARDTEISTIMÉIREACHT, ARDLEIBHÉAL****SCÉIM MHARCÁLA****PÁIPÉAR I (170 marc)**

CEIST 1	- CEAPADÓIREACHT -	100 marc
---------	--------------------	----------

- { (a) Ionramháil Ábhair = 20 marc } 20 + 80 = 100
 (b) Cumas Gaeilge = 80 marc

[Cumas Gaeilge = (i) fairsingeacht agus saibhreas Stór Gaeilge an iarrthóra, móide (ii) beachtas maidir le máistreacht cruinnúsáide ar na príomhghnéithe de cheart na Gaeilge.]

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir Cúnta an marc a bhronntar as 20 (Ábhar) agus an marc a bhronntar as 80 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir ag bun na hiarrachta ceapadóireachta.

CEIST 2	- LÉAMHTHUISCIINT -	70 marc
---------	---------------------	---------

A (35 mharc)

- (i) Cailliúint / ráta cailliúna teanga = 6 mharc;
- (ii) (a) Gairm bheatha Dhalby = 2 mharc;
- (b) Mórimní faoina bhfuil á rá ag Dalby = 3 mharc
- (iii) **Dhá chúis** faoi bhás teanga/ fianaise faoi **chúis amháin** = 9marc;
- (iv) (a) Comhartha amháin go bhfuil teanga ar tí a caillte = 3 mharc;
- (b) Fáth a luaitear an Ghaeilge = 6 mharc;
- (v) (a) Rud amháin faoin bhFionlannais = 3 mharc;
- (b) Cúis amháin leis an Eabhrais mar theanga stáit = 3 mharc.
- 6+2+3+9+3+6+3+3 = 35 mharc.**
- (Gaeilge lochtach: 0 - 3 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.)

B (35 mharc)

(i)	(a)	Rud amháin faoi dhrochiompar tiománaithe	= 2 mharc;
	(b)	Cúiseanna is mó le timpistí bóthair	= 6 mharc;
(ii)	(a)	Cosúlacht idir bealaí taistil faoin tuath/sa chathair	= 2 mharc;
	(b)	Trí rud faoi ghadaíocht gluaisteán	= 6 mharc;
(iii)		Fáth a luaitear paisinéirí eitleán	= 6 mharc
(iv)	(a)	Rud amháin faoi thiománaithe gluaisrothar/rothair troitheán	= 4 mharc;
	(b)	Dhá rud faoi iompar coisithe	= 4 mharc;
(v)		A ndeirtear faoi fheithiclí dáinséaracha	= 5 mhar
		2 + 6 + 2 + 6 + 6 + 4 + 4 + 5	= 35 mharc.

[Gaeilge lochtach: 0 - 3 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

[I gcás A agus B, gearrfar pionós i ngeall ar iomarcaíocht]

Nóta: Taispeánfar na marcanna a ghnóthaíonn iarrthóirí as an mbuneolas a aimsiú agus as na freagraí a bheith ina bhfocail féin acu ar na scrípteanna. Taispeánfar freisin na marcanna a bhaintear i ngeall ar an nGaeilge a bheith lochtach agus na marcanna a bhaintear i ngeall ar iomarcaíocht san ionad cuí ar na scrípteanna.

Páipéar II (180 marc)

Maidir le Ceist 1 (Prós) agus le Ceist 3 (Filíocht), rogha idir cúrsa ainmnithe (prós ainmnithe/filíocht ainmnithe) agus cúrsa roghnach (prós roghnach/filíocht roghnach) atá i gceist. Caillfear marcanna sa chás nach gcloítear leis an riail seo.

CEIST 1	- PRÓS -	40 marc
----------------	-----------------	----------------

Freagair **A** (Prós Ainmnithe) **nó** **B** (Prós Roghnach).

A	- PRÓS AINMNITHE -	(40 marc)
----------	---------------------------	------------------

Freagair **(a)** agus **(b)** anseo.

(a) Plé ar an ráiteas (*Clann Lir*)

Ionramháil Ábhair = 22 mharc

Nó

Plé ar théama na coimhlinte (*An Lasair Choille*) Ionramháil Ábhair = 22 mharc

(b) Tuairisc ar léiriú thréithe na mná (*Fiosracht Mhná*) Ionramháil Ábhair = 13 mharc

Nó

Plé ar **dhá cheann** de (i), (ii), (iii) (*Fiosracht Mhná*) Ionramháil Ábhair = 13 mharc

Cumas Gaeilge - (a) agus (b) le chéile = 5 mharc

C.1 = 40 marc (22 + 13 + 5)

B	- PRÓS ROGHNACH -	(40 marc)
----------	--------------------------	------------------

Freagair (a) agus (b) anseo.

(a) Léiriú a dhéantar ar laoch/ bhanlaoch;
(Scéal Béaloidis)
Teideal an scéil Ionramháil Ábhair = 22 mharc

Nó

Plé ar phlota/ forbairt an phlota;
(Úrscéal)
Teideal an Úrscéil agus ainm an údair Ionramháil Ábhair = 22 mharc

(b) Plé ar thréithe phríomhcharachtair;
(Gearrscéal).
Teideal an gearrscéil agus ainm an údair Ionramháil Ábhair = 13 mharc

Nó

Plé ar **dhá cheann** de (i), (ii), (iii);
(Gearrscéal)
Teideal an gearrscéil agus ainm an údair Ionramháil Ábhair = 13 mharc

Cumas Gaeilge - (a) agus (b) le chéile = 5 mharc

C. 1 = 40 marc (22 + 13 + 5)

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc as 22 (Ábhar) agus as 13 (Ábhar) agus as 5 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chuí ar an bhfreagarleabhar.
Ní bhronnfar marcanna ar theidil/ainmneacha údar a lua ach bainfear marcanna mura luaitear iad.

Ceist 2	- PRÓSTÉACS BREISE -	40 marc
----------------	-----------------------------	----------------

[(a)(i) nó (a)(ii) nó (b)(i) nó (b)(ii) le déanamh as **A** nó **B** nó **C** nó **D**]

{ Ionramháil Ábhair
 { Cumas Gaeilge

= 35 mharc}
 = 5 mharc}

35 + 5:

C.2 = 40 marc

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc as 35 (Ábhar) agus an marc as 5 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir san ionad cuí ar an bhfreagarleabhar.

CEIST 3	- FILÍOCHT -	70 marc
----------------	---------------------	----------------

Freagair **A** (Filíocht Ainmnithe) **nó** **B** (Filíocht Roghnach) agus freagair **C** (Dánta Dualgais Breise).

A	- FILÍOCHT AINMNITHE -	(35 mharc)
----------	-------------------------------	-------------------

Freagair **(a)** agus **(b)** anseo.

(a)

(i) Plé ar an ráiteas
 (*Bríd Óg Ní Mháille*)

= 11 mharc

(ii) Éifeachtaí tagairtí don dúlra

= 6 mharc

}
 } = 17 marc (Ionramháil Ábhair)
 }

Nó

(i) Plé ar an ráiteas (*Treall*)

= 11 mharc

}

- (ii) Na mothúcháin/ ar ar mhúscaíl siad san fhile = 6 mharc }
 = 17 marc (Ion. Ábhair)

(b)

Plé **gairid** ar chruachás an fhile = 13 mharc
 (*Chlaon mé mo cheann*)

Nó

Plé ar éifeachtaí **dhá cheann**:
 Atmaisféar, maoithneachas, = 13 mharc
 codarsnacht

B	- FILÍOCHT ROGHNACH -	(35 mharc)
----------	------------------------------	-------------------

Freagair (a) agus (b) anseo.

(a)

- (i) Cuntas ar **dhá mhothúchán** a músclaiodh **ionat**/
 Cuiseanna leo (dán le **fear**)

= 11 mharc

(Teideal an dáin agus ainm an fhile)

= 17 marc

- (ii) Plé ar úsáid íomhánna/ meafair (dán céanna) = 6 mharc

Nó

- (i) Plé ar úsáid **dhá cheann**: meafair/cúlra/samhlacha
 (seandán)

= 11 mharc

(Teideal an dáin agus ainm an fhile)

= 17 marc

- (ii) Léiriú ar **mhothúchán amháin** / a éifeachtaí = 6 mharc

(b)

Dán nár roghnaíodh thuas le **bean**:
 Luaigh an príomhthéama / a éifeachtaí is a chuirtear
 Romhainn é
 (Teideal an dáin agus ainm an fhile)

=13 mharc

Nó

Dán nár roghnaíodh thuas le **fear**
 (dán nua-aimseartha)
 Fáth ar roghnaíodh an teideal/ oiriúnacht
 an teidil =13 mharc
 (Teideal an dáin agus ainm an fhile)

NÓTA:- I gcás an chúrsa roghnaigh, gearrtar piónós 1 mharc mura luaitear ainm an tsaothair/ dáin nó ainm an údair más ann dó.

C (35 mharc)

Freagair (a) **nó** (b) anseo

(a)

(i)	Plé ar an ráiteas (<i>Mí an Mheithimh</i>)	= 18 marc}	
(ii)	Úsáid meafair/ samhail/ a héifeachtaí	= 8 marc}	= <u>30 marc</u> (Ionramháil Ábhair)
(iii)	Cuntas ar mhothúchán amháin	= 4 mharc}	

(b)

(i)	Plé ar an ráiteas (<i>An Ceoltóir Jazz</i>)	= 18 marc }	
(ii)	Plé ar an mearar ins na línte	= 4 mharc }	= <u>30 marc</u> (Ionramháil Ábhair)
(iii)	Plé ar saghasanna solais	= 9 marc }	

Cumas Gaeilge (**A** nó **B** agus **C** le chéile)

= 10 marc

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc as 17 (Ábhar) agus as 13 (Ábhar) agus as 30 (Ábhar) agus as 10 (Gaeilge) a thaispeáint sna hionaid chuí ar an bhfreagarleabhar.

Ceist 4

- STAIR -

30 marc

Dhá cheann le déanamh as (a), (b), (c), (d), (e), (f).

13 + 12 (Eolas) móide 5 mharc ar an gCumas Gaeilge (sa dá cheann le chéile). = 30 marc.

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir Cúnta an marc a bhronntar as 25 (Eolas) agus an marc a bhronntar as 5 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir san ionad cuí ar an bhfreagarleabhar.

CLUASTUISCINT (100 marc)

Tá 45 d'fhocheisteanna ar fad le freagairt.

45 fhocheist x 2 mharc an ceann = 90 marc. Mar sin:

{	(i)	Tuiscint	= 90 marc	}
{	(ii)	Cumas Gaeilge	= 10 marc	}
{	(iii)	Iomlán	= 100 marc	}

Chuid A: 28 marc (Eolas)

Fógra 1:	2 mharc X 5	=	10 marc
Fógra 2:	2 mharc x 5	=	10 marc
Fógra 3:	2 mharc X5	=	10 marc
	10 + 10 + 10	=	30 marc

Chuid B: 43 mharc (Eolas)

Comhrá 1:	2 mharc X 6	=	12 mharc
Comhrá 2:	2 mharc x 8	=	16 marc
Comhrá 3:	2 mharc X 6	=	12 mharc
	12 + 16 + 12	=	40 marc

Cuid C: 19 marc (Eolas)

Píosa 1:	2 mharc x 3	=	6 marc
Píosa 2:	2 mharc X 4	=	8 mharc
Píosa 3:	2 mharc X 3	=	6 mharc
	6 + 8 + 6	=	20 marc

Tugadh an treoir seo a leanas do na scrúdaitheoirí ar fad:

Níor mhiste do gach Príomhscrúdaitheoir Comhairleach gach a leanann seo a chur in iúl do na Scrúdaitheoirí Comhairleacha. Níor mhiste do na Scrúdaitheoirí Comhairleacha é seo a leanas a chur in iúl dá Scrúdaitheoirí Cúnta:

Sa chás go dtagann scrúdaitheoir cúnta trasna ar script a bhaineann le hiarrthóir ar cuireadh socruithe speisialta ó thaobh scrúdaithe de ar fáil dó/di

- níor mhór don scrúdaitheoir cúnta a chur in iúl dá scrúdaitheoir comhairleach go bhfuil a leithéid de script le marcáil aige/aici
- caithfidh an scrúdaitheoir comhairleach a mhíniú don scrúdaitheoir cúnta go bhfuil gach gné den scéim mharcála faoi mar atá leagtha amach le cur i bhfeidhm ó thaobh mharcáil na scripte de ach amháin nach mbeidh an litriú agus an ghramadach san áireamh
- míneoidh an scrúdaitheoir comhairleach don scrúdaitheoir cúnta go mbeifear ag déanamh fiosruithe ina thaobh seo lena chinntiú go bhfuil an scéim mharcála á cur i bhfeidhm ag an scrúdaitheoir cúnta ina leithéid de chás faoi mar ba cheart.